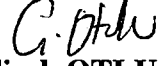

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

21339

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat İŞIKHAN tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Birleşik Metal-İş Sendikası, Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (MESS) ile yapılan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin sonuçsuz kalması üzerine grev kararı almıştır. Hitachi işletmesinin Kartal, Tuzla, Dilovası ve Dudullu'daki fabrikalarında 4 Aralık 2024 tarihinde başlayan greve 13 Aralık 2024 tarihi itibarıyla Grid Solutions Fabrikası, Schneider Elektrik Manisa Fabrikası, Schneider Elektrik Kocaeli Fabrikası'nın da katılacağı duyurulmuştur.

Birleşik Metal-İş Sendikası, işverenlerin önerdiği yüzde 40 zam oranının ve sosyal haklara yönelik teklifleri yetersiz olduğunu, bugün bayram parasının net 2233 TL, izin parasının net 2541 TL, çocuk parasının aylık net 70 TL olduğunu, ücretlere bakıldığında metal işçilerinin yoksulluk sınırının oldukça altında bir ücretle yaşadıklarını, toplu sözleşme görüşmelerinin sürdüğü 4 işletmedeki ortalama ücretin ikramiye dahil net 29.181 TL olduğunu açıklamıştır.

14 Aralık 2024 tarihinde yayınlanan Cumhurbaşkanı kararı ile Hitachi Energy, Grid Solutions, Schneider Elektrik, Arıtış Kriyojenik Endüstri firmalarında başlatılan grev, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 63. maddesi gereğince "milli güvenliği bozucu nitelikte" olduğu iddiasıyla 60 gün süre ile yasaklanmış ve işveren tarafından grevde olan iki bin işçiye iş başı çağrısı yapılmıştır.

Bu karara karşı, Birleşik Metal-İş Sendikası grevlerin diğer fabrikalarda da kademeli olarak başlayacağını, işçilerin taleplerinden vazgeçmeyeceğini, işçilerin, insanca yaşama koşullarını sağlamak için kararlı olduklarını bildirmiş ve Anayasa Mahkemesi'nin geçmişte grev yasaklarını hukuka aykırı bulduğunu hatırlatmıştır. Temel insan haklarından olan sendikal haklar kapsamındaki grev hakkı yasalar ve uluslararası sözleşmeler ile güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 54. maddesi toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında, uyuşmazlık çıkması halinde işçilerin grev hakkına sahip olduğunu tanımlamaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 87 sayılı Örgütlenme Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunması Sözleşmesi ve 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı İlkelerinin Uygulanması Sözleşmesi grev hakkını açıkça ifade etmektedir.

Öte yandan Anayasada temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasının sınırı çizilmiş, 13. maddesinde, “Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlandırılabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz” denilmiştir.

“Milli güvenlik” veya “kamu düzeni” gerekçesiyle metal işçilerinin grevini yasaklayan Cumhurbaşkanlığı Kararı, sendikal hakları ve toplu iş sözleşmesi hakkını ihlal etmektedir. 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu’na göre, grevlerin belirli durumlarda kamu düzeni ve milli güvenlik gerekçesiyle ertelenmesi fiili olarak grevin yasaklanması anlamına gelmektedir. Grev erteleme kararlarına karşı Anayasa Mahkemesi’ne hak ihlali başvurularının sonuçlanması da uzun zaman almaktadır. Kamuoyunda, AKP Hükümetinin yaklaşık 190 üyesi bulunan MESS ile toplu sözleşme süreçlerindeki işçi eylemlerinin stratejik olarak değerlendirildiği, toplu sözleşme sürecinde metal işçilerinin grevlerini yasaklamanın işçi karşısında MESS üyesi işverenlerin yanında olmak anlamında geldiği, son 22 yılda işçilerin lehine olacak hiçbir greve izin verilmediği iddiası oluşmuştur. Hükümetin bu tutumu grev hakkını gasp etmekte, işçilerin pazarlık gücünü zayıflatırken işverenlerin lehine bir dengesizlik yaratmaktadır. Ayrıca 6356 sayılı Kanun grev ve lokavt yasaklarını düzenlemekte; ancak bu madde 22 yıl boyunca yalnızca grev yasakları için kullanılmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Anayasanın 54. maddesinde yer alan grev hakkı MESS üyesi işyerlerinde çalışan işçiler için Cumhurbaşkanı kararı ile neden “milli güvenliği bozucu” olarak değerlendirilmiştir? Metal işçilerinin grevinin milli güvenliği bozucu nitelikte olduğuna hangi kriterlerle karar verilmiştir?
- 2- 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 63. maddesinin Anayasanın 13. maddesinde belirtilen hükümlere aykırılık teşkil ettiğine dair bir açıklamanız var mıdır?
- 3- MESS üyesi işyerlerinde çalışan işçilerin grevinin milli güvenliği bozucu olduğu gerekçesiyle ertelenmesinin yani fiilen iptal edilmesinin MESS üyesi işverenlerin talebi ile karar verildiği iddiasına ilişkin açıklamanız var mıdır?
- 4- Metal sektöründe çalışan işçilerin hak ihlallerinin sonlandırılmasına yönelik Bakanlığınız herhangi bir girişimde bulunacak mıdır?
- 5- Sosyal hukuk devleti olmanın gereği olarak Türkiye’de grev hakkını koruyacak hukuki bir mekanizma oluşturacak ve bu konuda ilgili düzenlemeleri yapacak mısınız?

6- Bakanlığınız; MESS üyesi işverenlere son bir yılda ne kadar sosyal güvenlik prim indirimi sağlamıştır? Ne kadar mesleki eğitim için teşvik vermiştir? Kısa çalışma ödeneğinden ne kadar ödeme yapmıştır? İşbaşı eğitim programı dahilinde kaç işçinin sigorta primini karşılamıştır? Kaç engelli ve eski hükümlü işçi için vergi indirimi ve prim desteği sunmuştur?

7- Grev ve Lokavt Yasaklarını düzenleyen 6356 sayılı kanunun 63. maddesine dayanarak bugüne kadar yasaklanmış bir lokavt var mıdır? Bu maddenin yalnızca işçiler aleyhine kullanıldığı iddiası ve algısı için bir açıklamanız var mıdır?